

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 35/01

Ústavný súd Slovenskej republiky na ústnom pojednávaní 27. novembra 2001 v senáte zloženom z predsedu senátu Daniela Švábyho a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatý podnet Ing. L. S., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. V. S., Advokátska kancelária, K., na začatie konania vo veci porušenia jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice – okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 193/94 a takto

r o z h o d o l :

Okresný súd Košice – okolie v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 16 C 193/94 porušil právo Ing. L. S., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 14. júna 2001 č. k. I. ÚS 35/01-10 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie podnet Ing. L. S., bytom K. (ďalej len „navrhovateľ“), vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorého sa mal dopustiť Okresný súd Košice – okolie (ďalej len „okresný súd“) postupom v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 16 C 193/94.

V rámci prípravy ústneho pojednávania sa na základe žiadosti ústavného súdu k opodstatnenosti prijatého podnetu (ďalej len „návrh“) písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. O. J., stanoviskom zo 4. júla 2001 a zástupca navrhovateľa JUDr. V. S. vyjadrením z 27. augusta 2001.

Zatiaľ čo predseda okresného súdu súhlasil s upustením od ústneho pojednávania v predmetnej veci, zástupca navrhovateľa navrhol jeho konanie v záujme úplného a objektívneho objasnenia veci. Vzhľadom na tento návrh ústavný súd podľa § 30 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde nariadil ústne pojednávanie na 27. november 2001. Tohto pojednávania sa nezúčastnil zástupca okresného súdu, ktorý svoju neúčast' riadne ospravedlnil a žiadal konať v jeho neprítomnosti.

II.

Na základe spisu okresného súdu sp. zn. 16 C 193/94 a písomných a ústnych vyjadrení účastníkov konania ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav tohto konania:

Navrhovateľ si 10. januára 1994 návrhom na začatie konania podaným na okresný súd uplatnil nárok na úhradu nájomného vo výške 3.035,- Sk s príslušenstvom za užívanú pôdu proti „Vsl. štátnym lesom, OZ Košice“, teraz „Lesom Slovenskej republiky, š. p., Banská Bystrica, OZ Košice“ (ďalej len „žalovaný“).

Okresný súd 3. februára 1994 vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, proti čomu navrhovateľ podal námietky s odvolaním sa na zákonné oslobodenie vecí tohto druhu od súdneho poplatku. Listami z 3. júna 1994 a 31. augusta 1994 navrhovateľ oznámil okresnému súdu, že je možné mimosúdne usporiadanie sporu, a listom z 20. septembra 1994 oznámil, že odchádza na liečenie s tým, že ďalšiu informáciu podá až po 15. októbri 1994.

Na žiadosť okresného súdu navrhovateľ 18. januára 1995 upresnil označenie žalovaného. Okresný súd 28. apríla 1995 vydal vo veci platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný 23. mája 1995 odpor, ktorý bol navrhovateľovi doručený 4. decembra 1996.

Dňa 9. decembra 1996 sa navrhovateľ k odporu písomne vyjadril a okresný súd určil termín pojednávania vo veci na 4. február 1997, ktoré po vyjadreniach účastníkov konania bolo na žiadosť žalovaného odročené na neurčito z dôvodov uloženia povinnosti žalovanému predložiť príslušné dôkazy. Okresný súd 19. marca 1997 a 15. apríla 1997 urgoval splnenie tejto povinnosti.

Dňa 12. júna 1997 okresný súd určil termín pojednávania na 12. september 1997 a zároveň vyzval žalovaného na predloženie dôkazov v zmysle uznesenia z pojednávania zo 4. februára 1997. Pojednávanie z 12. septembra 1997 po vyjadreniach účastníkov k veci bolo odročené na neurčito za účelom rozhodnutia o návrhu navrhovateľa z 12. septembra 1997, ktorým rozšíril uplatnený nárok o ďalšie obdobie, vyžiadania si údajov o dotknutých pozemkoch a pripojenia spisu bývalého štátneho notárstva.

Dňa 15. a 20. apríla 1999 okresný súd žiadal o výpisy z obchodného registra o zápise žalovaného, ktoré mu boli vzápätí zaslané (výpisy zo 16. apríla a 5. mája 1999).

Pojednávania z 23. septembra a 26. októbra 1999 boli odročené pre neúčast' zástupcu žalovaného. Na žiadosť okresného súdu mu boli 18. novembra a 17. decembra 1999 doručené nové výpisy z obchodného registra týkajúce sa žalovaného.

Pojednávanie zo 4. mája 2000 po vyjadreniach účastníkov bolo odročené na neurčito za účelom predloženia príslušného listu vlastníctva navrhovateľom a vyžiadania si z okresného úradu snímky z pozemkovej mapy a identifikácie.

Dňa 5. mája 2000, resp. 14. augusta 2000 navrhovateľ a žiadaný okresný úrad zaslali okresnému súdu požadovaný list vlastníctva, resp. kópiu z pozemkovej vložky, identifikáciu parciel a ďalšie doklady.

Pojednávanie z 8. septembra 2000 po vyjadreniach účastníkov bolo odročené na neurčito za účelom upresnenia návrhu navrhovateľom, t. j. jeho doplnenia o pravdivé opísanie skutkového stavu, označenie parciel a období, za ktoré nárok uplatňuje. Navrhovateľ v nadväznosti na to 25. septembra 2000 doručil okresnému súdu „oznámenie rozhodujúcich skutočností a upresnenie návrhu“.

Pojednávanie z 9. februára 2001 po vyjadreniach účastníkov bolo za účelom predloženia príslušných dôkazov žalovaným odročené na 9. marec 2001, ktoré pre neúčast' zástupcu žalovaného bolo odročené na neurčito za účelom opätovného predvolania účastníkov. Okresný súd 20. júna 2001 vyzval a 13. augusta 2001 urgoval žalovaného, aby splnil povinnosti v zmysle uznesenia z 9. februára 2001. Žalovaný požadované vyjadrenie doručil okresnému súdu 31. augusta 2001.

Vo veci doteraz nebolo rozhodnuté.

III.

Navrhovateľ sa predmetným návrhom domáhal rozhodnutia ústavného súdu o tom, že postupom okresného súdu v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 16 C 193/94 došlo na jeho ujmu k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...)“.

Navrhovateľ v návrhu uviedol, že ide o bežný spor, ktorý doteraz nie je právoplatne ukončený napriek tomu, že žiadal o jeho skoré prejednanie a ukončenie a že podal s'ťažnosť predsedovi okresného súdu, ktorý uznal, že v konaní vznikol priet'ah za obdobie od 28. apríla 1995 do 31. marca 1999, a prisľúbil mu, že v prípade nerozhodnutia vo veci 9. marca 2001 bude konanie vo veci pravidelne sledovať. Keďže na pojednávaní 9. marca 2001 nebolo vo veci rozhodnuté a od tej doby márne uplynuli už ďalšie dva mesiace a nové konanie nebolo nariadené, stratil trpezlivosť z dlhodobého pretrvávania právnej neistoty.

V reakcii na stanovisko predsedu okresného súdu v konaní pred ústavným súdom navrhovateľ odmietol ako neopodstatnené tvrdenie o „nedokonalosti“ jeho návrhu, pretože keby bol skutočne nedokonalý, okresný súd by na jeho základe nevydal platobný rozkaz. Príslušnú identifikáciu parciel doručil okresnému súdu súčasne s vyjadrením k podanému odporu 9. decembra 1996; okresný súd si ďalšiu identifikáciu vyžiadal sám od katastrálneho odboru príslušného okresného úradu až 12. septembra 1997, hoci tak mohol urobiť hneď po podaní odporu žalovaným. V konaní postupoval zodpovedne v intenciách § 6 vo väzbe na § 100 ods. 1 a § 101 O. s. p.“.

Predseda okresného súdu vo svojom stanovisku k návrhu uznal, že v konaní došlo k priedňahom v dobe od 28. apríla 1995 do 31. marca 1999. V nasledujúcom období však konajúca sudkyňa vykonávala úkony vzhľadom na počet vecí vo svojom senáte, ktorých je 340, takmer pravidelne, ale vo veci nebolo možné rozhodnúť pre nedokonalosť návrhu vo veci samej, ako aj preto, že ani navrhovateľ, ani žalovaný nevedeli doložiť identifikáciu predmetných parciel a tiež preto, že právna zástupkyňa žalovaného nerešpektovala povinnosti uložené súdom na pojednávaní 9. februára 2001, na ktoré sa ani nedostavila, ale oznámila, že je a bude dlhodobo práceneschopná. Z tohto dôvodu sudkyňa nekonala až do 20. júna 2001. Okresný súd teda od apríla 1999 konal bez subjektívnych priedňahov a nerozhodnutie vo veci bolo spôsobené len tým, že objektívne nie je možné zadovážiť navrhnuté doklady.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priedňahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. II. ÚS 25/95, I. ÚS 3/00). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd je toho názoru, že predmetné občianskoprávne konanie vzhľadom na jeho predmet, skutkovú a právnu povahu sporu nemožno hodnotiť ako zložitú vec.

Pokiaľ ide o správanie navrhovateľa, ústavný súd nezistil skutočnosť, na základe ktorej by ho bolo možné považovať za také, ktoré prispelo k predĺženiu konania. Ústavnému súdu neprislúcha, aby sa v rámci tohto konania vyslovil o tom, či návrh, na základe ktorého sa začalo posudzované občianske súdne konanie, je alebo nie je „dokonalý“, pretože aj v prípade, že by návrh mal určité nedostatky, tieto nemôžu ospravedlniť skutočnosť, že vo veci, v ktorej už bolo rozhodnuté o predmete návrhu platobným rozkazom, nebolo od podania odporu proti platobnému rozkazu v máji 1995 doteraz rozhodnuté vo veci samej. K otázke vzťahu nedostatkov návrhu a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd už uviedol, že s týmto základným právom je málo zlučiteľný taký postup, ktorého výsledkom je, že až po niekoľkých rokoch od začatia konania súd pristupuje k výzve navrhovateľa, aby špecifikoval svoje nároky v konaní, teda k výzve, ktorá svojou povahou patrí k úkonom vykonávaným spravidla na začiatku občianskeho súdneho konania (I. ÚS 21/00).

Pokiaľ ide o postup okresného súdu, ústavný súd zistil viaceré obdobia nečinnosti, z ktorých najmä obdobie od 23. mája 1995 (keď žalovaný podal odpor proti platobnému rozkazu) do 4. decembra 1996 (keď bol odpor doručený navrhovateľovi) a od 12. septembra 1997 (keď bolo pojednávanie odročené) do 15. apríla 1999 (keď bol vyžiadany výpis z obchodného registra), t. j. spolu tri roky a jeden mesiac, treba považovať za zbytočný prietah v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ani ďalšie obdobia nečinnosti, t. j. obdobie od 5. mája 1999 (keď bol doručený žiadaný výpis z obchodného registra) do 23. septembra 1999 (keď sa konalo pojednávanie), od 5. mája 2000 (keď navrhovateľ doručil výpis z listu vlastníctva) do 8. septembra 2000 (keď sa konalo pojednávanie) a od 25. septembra 2000 (keď navrhovateľ na výzvu súdu upresnil návrh) do 9. februára 2001 (keď sa konalo pojednávanie) ústavný súd nepovažuje predsedom okresného súdu za dostatočne vysvetlené. Je síce pravdou, že žiadne z týchto období nečinnosti (štyri mesiace) nemožno samostatne považovať za také významné, aby založilo porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, avšak vzhľadom na to, že k nim došlo opakovane v konaní, ktoré bolo

postihnuté inými zbytočnými priet'ahmi, bolo potrebné v danej veci prihliadnuť aj na tieto kratšie obdobia nečinnosti okresného súdu.

Námietku predsedu okresného súdu o veľkom počte vecí v príslušnom senáte nebolo možné akceptovať, pretože nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas adekvátne opatrenia. Článok 48 ods. 2 ústavy v citovanej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý, pokiaľ ide o oblasť občianskeho súdneho konania, vyjadruje predovšetkým záujem na tom, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Ústava takto zaviazala predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti prijať príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie napadnutých vecí bez zbytočných priet'ahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (I. ÚS 19/00).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva navrhovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov, tak ako mu ho garantuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2001